

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 46

19. studenoga 2015.

cijena 200 Ft

Dani mađarske znanosti

6. stranica

Harkanjsko druženje

7. stranica

30. ljet prijateljstva

11. stranica

Komentar

Okviri postoje

„Što je sunce za prirodu, to je javnost za društveni život“ – napisao je vrlo slikovito biskup Ivan Antunović u svojoj „Vili“ još daleke 1874. godine. Naša hrvatska zajednica u proteklih 15 godina prednjačila je u izgrađivanju kulturne autonomije u Mađarskoj. Bila je prva koja je preuzela na održavanje jednu obrazovnu ustanovu: santovačku Hrvatsku školu; prije nekoliko godine uslijedila je i pečuška škola, ali je međudobno ta svoja nastojanja proširila i na druge, na kulturne, znanstvene i prosvjetne ustanove. Prošloga vikenda u okviru državnog Dana Hrvata predan je Hrvatski kulturni i prosvjetni centar „Josip Gujaš Đuretina“ u Martincima. U istome danu okupili smo se sa svih strana kako bismo bili zajedno, kako bismo slavili, a najviše da bismo se ojačali u vjeri, u nacionalnoj svijesti, u jeziku i tradicijama. Na taj smo način ojačani i nadom u bolju i ljepšu budućnost.

Sve to potaknulo nas je i na razmišljanje o budućem radu i životu naših ustanova koje su, zasada izuzev Bačke, utemeljene u svim našim regijama od Baranje, preko Podravine, Pomurja, Gradišća i Budimpešte. Ova kulturna središta trebala bi tek proraditi, i to planski, redovitošću i raznovrsnošću sadržaja. Ona moraju biti otvorene civilnim udrugama, kulturnim društvima, predstavljanju naših izdanja, književnim susretima, raznim skupovima... Pozivanjem hrvatskih intelektualaca, društveno-političkih djelatnika i dužnosnika mjesnih, regionalnih i krovnih državnih udruga i ustanova, one moraju biti stjecištem događanja i susretištem ljudi. Okviri dakle postoje, valja ih samo popuniti sadržajima prema potrebama zajednice i izazovima našega vremena. Kako uz ostalom reče Tomislav Žigmanov prigodom predstavljanja jedne svoje knjige o životu bunjevačkih Hrvata: „Povijesno promatrano najdublji, strukturalni hendikep Bunjevine je što nam je izostala javnost. Mi smo zakašnjelo ušli u modernizaciju, i u nacionalnu, i u industrijalizaciju, i u neke druge aspekte kada su u pitanju umjetnost, stvaralaštvo i suvremene institucije. Javnost kao bezličan prostor komunikacije nas samih o nama samima bio je siromašan, sa malo suvremenih institucija.“

Sada za to postoje uvjeti, samo valja naći odgovarajuće odgovore na bitna pitanja zajednice.

S. B.

Glasnikov tjedan

Iza nas je još jedan državni Dan Hrvata u organizaciji Hrvatska državne samouprave, Saveza Hrvata u Mađarskoj i ovoga puta Zajednice podravskih Hrvata, jer je on priređen u Martincima, u naselju koje je dalo toliko hrvatskoj zajednici u Mađarskoj, kako reče u svom govoru HDS-ov predsjednik Ivan Gugan. Podijeljene su godišnje nagrade zaslužnima po odlukama HDS-ov Skupštine i Saveza Hrvata u Mađarskoj, još jednom smo se uvjerali u scensko bogatstvo hrvatskoga folkloru, održani su svečani govori, otpjevana pjesma čiji je cilj vezivanje svih Hrvata u Mađarskoj u isto kolo. Joso

jekte i poslove koji su započeti u prethodnome mandatu, a završeni u tekućoj godini, te ocrtao planove. Naglasio je da je prije godinu dana u svom obraćanju kao o ključnoj zadaći govorio o potrebi smirivanja napetoga stanja između regija, nastalog tijekom izbora. Nepovjerenje i nesigurnost bile su velike, no mislim da smo zajedno mnogo učinili da se nesuglasice isprave i da svi krenemo istim putem, a to je

očuvanje onog što smo naslijedili, ali i nadgradnja u simboličnom i stvarnom smislu, kazao je Gugan. Posebno je istaknuo utemeljenje dvaju kulturnih centara, jednoga u Serdahelu, drugoga u Martincima, te reče da će bajska biti riješen početkom iduće godine. Govoreći o školstvu kao zalogu opstojnosti Hrvata u Mađarskoj, kazao je da je neophodno u svim regijama imati barem jednu dvojezičnu školu ili još bolje školsko središte. Poslovi teku oko utemeljenja Hrvatskoga školskog centra u Sambotelu, sada ovisi o nama, o roditeljima, političkim i kulturnim djelatnicima u Gradišću,

ostvarenje toga. Ukazao je na činjenicu nemogućnosti preuzimanja budimpeštanskog HOŠIGA-a. Pod sadašnjim uvjetima to je neostvarivo, rekao je, te dodao da Hrvatska državna samouprava ne može jamčiti nesmetani rad ustanove ako ne dođe do ozbiljnih smanjenja troškova. Spomenuo je još tri školske ustanove, martinačku, starinsku i serdahelsku. Kazao je da teku pregovori o možebitnom spajanju prvih dviju te da je HDS dao i dat će svu pomoć da se te škole spase. Osvrnuvši se na serdahelsku, reče da u Pomurju još nema dvojezične ustanove te će HDS u skorij budućnosti početi pregovore kako bi i u serdahelskoj školi počeli s učinkovitijim načinom rada učenja hrvatskoga jezika i jačanja samobitnosti.

Branka Pavić Blažetin

Iza nas je još jedan državni Dan Hrvata u organizaciji Hrvatska državne samouprave, Saveza Hrvata u Mađarskoj i ovoga puta Zajednice podravskih Hrvata, jer je on priređen u Martincima, u naselju koje je dalo toliko hrvatskoj zajednici u Mađarskoj, kako reče u svom govoru HDS-ov predsjednik Ivan Gugan.

Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, udruge koja je dala većinu od 23 zastupnika, njih petnaest, u sadašnji sastav HDS-ove Skupštine, naglasio je da će članstvo udruge ocijeniti njezino gospodarenje i rad te pozvao na davanje prijedloga za daljnje djelovanje. Osvrnuvši se na 25 obljetnicu utemeljenja udruge, kazao je da je uloženi trud i energija kako bi se prihvatili interesi i težnje Hrvata u Mađarskoj, steklo stabilno institucionalno zaleđe, sigurna materijalna potpora, status dobro organizirane narodnosne zajednice, koja je svojom mnogostranošću ozbiljan politički čimbenik koji ima zadatke i ciljeve.

HDS-ov predsjednik Ivan Gugan u svom je govoru pak istaknuo postignuća od zadnjega dana Hrvata, naveo je pro-

MEDIJSKI CENTAR *Croatica*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu – dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, svaki radni dan od 18 sati pet radijskih emisija s ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar Croatia i preko Facebookovih profila: Hrvatski glasnik; Radio Croatia.

„Ja sam junak iz doline, iz te krasne Podravine“

XVI. Dan Hrvata u Martincima

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj te pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske *Kolinde Grabar-Kitarović* i predsjednika Mađarske *Jánosa Ádera*, 14. studenoga u martinačkome Hrvatskom kulturnom i sportskom centru „Josip Gujaš Džuretin“ priređen je šesnaesti Dan Hrvata.

Sveta misa u martinačkoj crkvi

Već po uhodanome slijedu, Dan Hrvata započeo je misom na hrvatskome jeziku, koju je u mjesnoj crkvi svetoga Martina predvodio *Grga Beer*, vikar za Mađare Đakovačko-osječke nadbiskupije, a s njime su suslužili još: mons. Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale, martinački župnik *Ilija Čuzdi*, župnik velečasni *Jozo Egri* i *Gabrijel Barić*. Misno slavlje uz orguljašku pratnju svojom pjesmom uljepšala je Ančika Gujaš i hrvatski vjernici. – „Nije li današnje dan vrijeme, red i prigoda da i mi napravimo malu inventuru, da i mi malo brojimo računa, da malo odvagamo. Da vidimo, ocijenimo koliko su sazreli u vašem hrvatskom narodu, to jest da vidimo koliko sam spreman učiniti za svoju naciju, braniti i služiti, dati joj, izgrađivati je, jer to je pravo i istinsko domoljublje. A sve to mi vjernici protkat ćemo s vjerom, jer sve i činimo na polju vjere“ – ovim se riječima, među ostalim obratio hrvatskim vjernicima *Grga Beer*. Potom je govorio kako smo u današnjici svjedoci sve više stravičnih priča, jer u ovome čudnom i sve više materijalističkome vremenu ne može nas ništa više ni iznenaditi.

Program je nastavljen pred zgradom Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, naime u okvirima Dana Hrvata predano je na uporabu narečeno zdanje. Nakon intoniranja mađarske i hrvatske himne pjesmu Josipa Gujaša Džuretina,

Na uporabu je predan Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“

„Akordi o Hrvatskoj“ kazivala je *Regina Várnai*. Prigodnim govorom nazočnima su se obratili načelnik sela Martinaca *Levente Várnai* i predsjednik Hrvatske državne samouprave *Ivan Gugan*. Zdanje je posvetio martinački župnik *Ilija Čuzdi*. Citirajući iz Prve poslanice apostola Pavla, reče: „Ne znate li da u trci svi trkači trče, ali samo jedan prima nagradu? Tako trčite da dobijete! Svaki natjecatelj sve moguće izdržava. Oni da dobiju raspadljiv vijenac, mi neraspadljiv. Ja dakle tako trčim ne kao besciljno, tako udaram šakom ne kao da mlatim vjetar, nego krotim svoje tijelo i zarobljavam da sam ne budem isključen pošto sam drugima propovijedao.“ Pri završetku su hrvatske napjeve pjevale članice Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni“.

Središnji je program nastavljen u dvorani Hrvatskoga kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“. Uza čelnike dvaju krovnih tijela, HDS-ova predsjednika *Ivana Gugana* i predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj *Jose Ostrogonca*, priredbu su svojom nazočnošću uveličali veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj *Gordan Grlić Radman*, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu *Vesna Haluga*, glasnogovornik Hrvata u Mađarskome parlamentu *Mišo Hepp*, počasni konzul Republike Hrvatske u Kaniži *Mijo Karagić*, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika *Martin Knezović*, bivši zastupnik Hrvatskoga sabora *Domagoj Hajduković*, načelnik Sektora za provedbu programa i projekata Hrvata izvan Republike Hrvatske *Milan Bošnjak*, viša stručna savjetnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske *Dubravka Severinski*, voditelj Odjela za narodnosti Ministarstva ljudskih resursa *Richárd Tircsi*, martinački načelnik *Levente Várnai*, zastupnici Skupštine Hrvatske državne samouprave i članovi Predsjedništva Saveza Hrvata, te mnogobrojna publika.

Prisutnima se obratio hrvatski veleposlanik u Mađarskoj *Gordan Grlić Radman*, martinački načelnik *Levente Várnai*, HDS-ov predsjednik *Ivan Gugan* i Savezov predsjednik *Joso Ostrogonac*.

„Mi smo se večeras okupili da slavimo, ali i da se družimo, stoga mi je posebno drago vidjeti naše sunarodnjake iz svih krajeva od Bačke do Gradišća, od Pešte preko Pomurja do Baranje. Ovdje smo, naravno, i da se na kratko osvrnemo na proteklu godinu, da vidimo gdje se trenutno nalazi hrvatska zajednica, s

*Ivan Gugan, HDS-ov predsjednik hrvatska zajednica, s kojim se uspjesima HDS može pohvaliti i koje ga zadaće čekaju u idućem razdoblju. Prije godinu dana u svom obraćanju kao o ključnoj zadaći govorio sam o potrebi smirivanja napetoga stanja između regija, nastalog tijekom izbora. Nepovjerenje i nesigurnost bili su veliki, no mislim kako smo zajedno mnogo učinili da se nesuglasice isprave i da svi krenemo istim putem, a to je očuvanje onoga što smo naslijedili, ali i nadgradnja u simboličnom i stvarnom smislu“ – reče predsjednik *Gugan*. Potom je govorio o HDS-ovoj nakanj proširivanja kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj,*

utemeljenju kulturnih ustanova po regijama, o uspješnim prosvjetnim i inim projektima, HDS-ovim tradicionalnim priredbama i o povoljnim pregovorima.

„Mislim, ako pogledamo naš kalendar u tekućoj godini, nemamo se čega stidjeti. Programa i priredaba je bilo toliko da smo s pravom zaslužili status najmarljivije i najpoduzetnije narodnosti u Mađarskoj. (...) I ove smo godine imali i imat ćemo okrugle obljetnice

Josko Ostrogonac, SHM-ov predsjednik naših ustanova, udruga

i organizacija. I Savez slavi 25-godišnjicu svoga osnutka. Mnogo toga bi moglo, a možda i trebalo reći što je sve učinjeno u zadnjih 25 godina. Koliko truda i energije je uloženo da se prihvate interesi i težnje Hrvata u Mađarskoj. Da steknemo stabilno institucionalno zaleđe, da imamo sigurnu materijalnu pozadinu, da raspolažemo statusom dobro organizirane nacionalne manjine ovdje na panonskome tlu“ – naglasio je predsjednik Ostrogonac. Istaknuo je još da je hrvatska zajednica u Mađarskoj već dokazala da je mnogostranim kulturno-prosvjetnim i duhovnim bogatstvom i djelatnošću ozbiljan politički čimbenik, koji ima određene zadatke i ciljeve.

Posebno izdanje Hrvatskoga glasnika, uz ovogodišnji državni Dan Hrvata

Usljedilo je iznenađenje večeri, Silvestar Balić, član Orkestra Vizin u pratnji Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni“ i nazočnih tamburaški sastava otpjevao je pjesmu „Po volji Božjoj“, koju je uglazbio Robert Harangozo, stihove napisao Andrija Handler, a aranžman potpisuje Damir Butković.

Potom su dvojica predsjednika, Guban i Ostrogonac, uručili odličja tijela kojem su na čelu. Hrvatska državna samouprava odlikovala je Anicu Kovač Kővágó za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja, Vesnu Velin za istaknutu djelatnost na području hrvatske mladeži, posthumno Joška Šallera, što je preuzela njegova kći, za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života, Anu Poljak Šaller za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života, Ženski pjevački zbor „Korjeni“ za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga kulturnog života. Savez Hrvata u Mađarskoj uručio je odličje Pjevačkome zboru „Peruška Marija“,

posthumno Milošu Pijukoviću, što je preuzela njegova kći, te Hrvatskoj izvornoj plesnoj skupini.

Usljedio je kulturno-folklorni program pod skupnim naslovom „Ja sam junak iz doline, iz te krasne Podravine“, što su osmislili Vesna Velin i Zoltán Vízvári, a uvježbali: Kristina Gregeš Pandur, Tibor Kedveš, Vesna Velin i Zoltán Vízvári, uza sudjelovanje Ženskoga pjevačkog zbora „Korjeni“, Orkestra Drava, mladih martinačkih i šeljinskih tamburaša, barčanskog KUD-a „Podravina“, lukoviškog KUD-a „Drava“, starinskog sastava „Biseri Drave“ i pečuškoga Orkestra Vizin. Bio je scenski prikaz tradicionalnoga po-

Silvestar Balić i Ženski pjevački zbor „Korjeni“

dravskog običaja bučure (proštenja), koji je bio popraćen podravskim napjevima i plesovima. Scena je bila podijeljena na tri djela, na prvoj su pozornici bile baka i unuka. Unuka prvi put ide na Martinje, u bučuru na bal, priprema se, a baka pripovijeda o davnašnjem vremenu kako je ona doživjela Martinje. I potom, po središnjoj pozornici, redaju se slike kako žene i muškarci pjevaju, plešu, kako se muškarci vesele u krčmi. A na trećoj pozornici mladi glazbeni sastav svira. Običaj bučure nekada je bio središnja priredba u našim naseljima. Kod blagdanskoga stola okupila se obitelj i družilo se i razgovaralo.

Popodne se pošlo na proštenje, kupovalo se, mladići su darovali djevojkama licitarsko srce, a u večernjim satima družili se i plesali na balu. Nit između prošlosti i sadašnjosti jest lik unuke, koja pri kraju stupa na pozornicu, dragi joj daruje licitarsko srce, potom i oni zaplešu. Plesači i pjevači polako napuštaju pozornicu i ostane samo nekoliko mladih zaljubljenih parova. Pozornica i prostor pred njom bogato je okićen jesenskim plodovima i rukotvorinama s podravskim motivima i bojama te kućanskim predmetima. I priča je uokvirena, početna pjesma (iznenađenje) o zajedništvu Hrvata u Mađarskoj te središnji gala program o za-

Dio tamburaša

jedništvu obitelji i naselja. Popratni je program državnoga Dana Hrvata bila izložba „Crtice iz života podravskih Hrvata“, koju je osmislila i sastavila etnologinja Ruža Begovac.

Za ovu priliku je uz uredničku palicu glavne urednice Medijskoga centra Croatica, Branke Pavić Blažetin, objelodanjeno posebno izdanje Hrvatskoga glasnika, koje su naručili i podupirali

Među uzvanicima bio je i izaslanik predsjednice Republike Hrvatske, veleposlanik Gordan Grlić Radman.

Odlikovani državnog Dana Hrvata

HDS, SHM i Zajednica podravskih Hrvata. Svi zainteresirani mogli su kupiti Croaticino izdanje Hrvatski kalendar 2016, koje je bilo izloženo uza spomenutu izložbu.

Čestitamo svim sudionicima programa i svima onima koji su djelatno pridonijeli uspješnosti XVI. državnoga Dana Hrvata u Martincima, te svim nazočnima darovali „iverje“ svoga života.

Kristina Goher

Kulturno-folklorni program pod skupnim naslovom „Ja sam junak iz doline, iz te krasne Podravine“

Dani mađarske znanosti u Baji

Stalna hrvatska sekcija koja okuplja predavače iz Hrvatske

Povodom Dana mađarske znanosti, a pod krilaticom „Stvaranje vrijednosti instrumentima znanosti“, bajska Visoka škola Józsefa Eötvösa 11. studenoga priredila je već uobičajeni međunarodni znanstveni skup na temu „Evolucija znanosti: stvarni i virtualni svjetovi“.

Prijepodne je održana plenarna sjednica u okviru koje su održana izlaganja o jednakim mogućnostima, diskriminaciji, predrasudama, nadalje o putovanju svijetom oko kave, o inteligentnim gradskim infrastrukturama, te o diplomaciji u praksi. Popodne je rad nastavljen u tri sekcije. U 2. sekciji, posvećenoj uglavnom jezičnim pitanjima, profesorica dr. Marija Kanižai izlagala je o *Nadimcima zalskih kajkavskih Hrvata*, a lektorica hrvatskoga jezika Zorica Jurčević o temi naslovljenoj *Dobri duh Zagreba: Psychoanalytic approach to Valentin Knez*. U organizaciji Instituta za strane i narodnosne jezike, i ove je godine održana hrvatska sekcija pod predsjedanjem profesora Živka Gorjanca i profesorice Zorice Jurčević s predavačima iz Zagreba, Čakovca, Vinkovaca, Slavenskoga Broda i Osijeka. Izlaganja su bila tematski vrlo raznovrsna, od prirodoslovnih do društvenih znanosti, ponajprije jezičnih, ali i vjerskih tema, o ribolovu, katekizimima, standardizaciji, o odgoju i nastavi... Ukratko obuhvaćena su sva najvažnija životna područja.

Uz jedno na engleskome, Vladimir Legac, Krunoslav Mikulan i dr. Csilla Pogány – Readers' perception of „dual voice“: A reading experiment with Hungarian and Croatian speakers reading a literary text in English, predavanja su održana na hrvatskome jeziku: Dubravka Smajić, Irena Vodopija: *Jezično-komunikacijske strukture suvremenih studentskih pozdravnih fraza*; dr. sc. Irena Krumes Šimunović: *Katekizamska literatura 18. stoljeća i normiranje hrvatskoga jezika*; Mihaela Mesarić: *Interpretacija geobaštine Međimurja*; Ines Virč: *GALA i REGINA – tko/što su to?*; dr. sc. Darinka Kiš Novak: *Kakvoća vode potoka Zbela temeljem fizikalno-kemijskih pokazatelja*; Anica Bilić: *Književni opus iz Baje Roberta Kauka (1948. – 1900.)*; Draženko Tomić: *Filozofija Thomasa Moora (1478. – 1535.)*; Goran Lapat: *Prava djece u nastavi*; dr. sc. Bernadeta Zadrović: *Sveti Martin u Savariji i Szombathelyu*. Uz izlagače skupu su nazočili studenti bajske više škole, te nekolicina zainteresiranih iz Baje.

Kako nam uz ostalo reče profesor dr. Živko Gorjanac, narečeni znanstveni skup – Dan(i) mađarske znanosti organizira se od 1997. godine, a od 2003. u spomen na to da je István Széchenyi darovao godišnji prihod za utemeljenje Mađarske akademije znanosti. S druge strane to je dobra prigoda za kolege da publiciraju svoje studije. Uostalom i oni se pozivaju na slične skupove u Osijeku, Čakovcu, Vinkovcima, što se ostvaruje u okviru suradnje sa spomenutim visokoškolskim obrazovnim središtima.

S. B.

Predstavljanje knjige u Kalači

Csaba Gy. Kiss: Budimpešta – Zagreb s povratnom kartom

Autor u društvu predsjednika Hrvatske samouprave

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, 28. listopada u Kalači je priređena književna večer u okviru koje je u prostorijama Kalačkoga kluba suvremene umjetnosti predstavljena nova knjiga Csabe Gy. Kissa «Budimpešta – Zagreb s povratnom kartom» (Budapest–Zágráb: oda és vissza).

Kako nas je ukratko obavijestio Stipan Perić, nakon pozdravnih riječi Istvána Kissa i predsjednika Hrvatske samouprave Ladislava Saboa na hrvatskom i mađarskom jeziku, riječ je pripala autoru. Povjesničar umjetnosti Csaba Gy. Kiss, sveučilišni profesor, nakon demokratskih promjena pet godina bio je gost predavač na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Knjiga je svojevrsan vodič zagrebačkim ulicama, trgovima, kavanama i krčmicama gdje se može popiti travarica, gemišt.

Osim drugog možemo upoznati mađarske povijesne znamenitosti grada, glasovite osobe, zagrebačku nadbiskupiju, ali velikane zajedničke nam povijesti poput Zrinskih, Frankopana, djela velikana hrvatske književnosti kao što su Krleža, Matoš i Šenoa.

Naslovnica knjige ilustrirana je litografijom sa zagrebačke izložbe Muzeja za obrt Bidermajer u Hrvatskoj koja je autora potaknula na razmišljanje, konačno i na pisanje narečene knjige. Na kraju je bilo prilike i za razgovor s autorom koji je odgovarao na pitanja.

S. B.

KISS GY. CSABA
Budapest–Zágráb:
oda–vissza

Naslovnica knjige

Hrvatska večer u Harkanju

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Harkanja, 7. studenoga 13. put je organizirana Hrvatska večer, koja je okupila mnoštvo ljudi iz okolnih naselja, a i iz Hrvatske, uz potporu Ministarstva ljudskih resursa, Hrvatske samouprave Baranjske županije, te mnogih poduzetnika. Sveta je misa na hrvatskom jeziku bila u mjesnoj rimokatoličkoj crkvi, a služili su je župnici iz Donjeg Miholjca i Orahovice uz domaćeg župnika Ladislava Rontu.

U večernjim satima u mjesnom domu kulture započeo je bogat kulturno-folklorni program. U njemu su nastupili: KUD „Crkvari“ iz Orahovice, Ženski zbor „August Šenoa“ iz Pečuha, KUD „Marica“ iz Salante, Ženski zbor „Snaše“ iz Pogana, Bunjevačka izvorna kulturna grupa iz Gare, KUD „Ladislav Matušek“ iz Kulinja, harkanjski Mali školari, Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata.

Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata

Na poticaj domaćina Hrvatske večeri, odnosno Mješovitoga pjevačkog zbora harkanjskih Hrvata i tamošnje Hrvatske samouprave, Žuža Gregeš, predsjednica, i Đurđa Geošić Radasnai dopredsjednica, pozvani su brojni gosti, a priredbi su nazočili Harkanjci u velikom broju te Hrvati iz okolnih naselja, Šikloša, Salante, a naravno i gosti iz Hrvatske.

Među uzvanicima bili su i zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Mišo Hepp, voditelj HDS-ova

KUD Ladislava Matušeka iz Kulinja

Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa

Ureda Jozo Solga, harkanjska dogradonačelnica Éva Ferenc, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac i mnogi drugi.

Ženski pjevački zbor Snaše iz Pogana

Predsjednica mjesne Hrvatske samouprave Žuža Gregeš istaknula je kako i zbog toga smatra važnim organizaciju ove priredbe što Harkanj nije hrvatski grad, ovdje su Hrvati došli iz okolnih naselja, ali očuvanje hrvatske kulture iznimno im je važno i takvim priredbama pokazuju gostima, turistima dio naše hrvatske kulturne baštine.

Nastup KUD-ova iz Hrvatske, jednako kao i susreti s predstavnicima gradova dalje njeguju prijateljske odnose koji postoje već 25 godina između Donjeg Miholjca, Orahovice i Harkanja. Nakon kulturno-folklornog programa domaćini su pripremili uzvanicima bogatu večeru, a nakon toga slijedio je bal. Kao svake godine, ondje je svirao Orkestar Podravka, s kojim je ozračje i ovaj put bilo izvrsno.

Luca Gažić
Foto: Jenő Kóttány

Domobranska odlikovanja Štefanu Dumoviću

Židanski farnik Štefan Dumović ljetos ima dovoljno razlogov za svečevanje. U ljeti su mu čestitali 45. obljetnicu svećeničkoga zvanja, pred kratkim je proslavljen njegov 75. rođendan od voljenih vjernikov u Hrvatskom Židanu i cijeloj okolini, a minuli misec je bio kandidiran i za željeznožupanijsku nagradu „Prima“ u kategoriji znanosti i obrazovanja. Dalje dobre vesti je s nami podilila Židanka Zita Horvat da je židanski gospodin 21. oktobra, u srijedu, povodom ugarskoga nacionalnoga praznika, u peštanskoj Šandorovoj palači, na preporuku ministra obrane dr. Istvána Simicskóa, prikzeo za mnogoljetno djelovanje čuvanja tradicij na domobranskom polju spomen-predmet, model topa iz 1848. ljeta. Isti dan je dopodne, takaj u peštanskom domu BEOSZ-a (Savez veterana i vojnika u Ugarskoj), József Kelemen, general-potpukovnik u mirovini gratulirao slavljeniku prilikom 75. rođendana i uručio mu spomen-medaliju za zvanarednu koordinaciju i veteransko-vojničko potpomaganje društav. I simo sliši još jedna najava, kako će ljetos 6. decembra, u nedilju, početo od 10 uri, u okviru sad jur tradicionalne maše, vojnička, domobranska i veteranska društva iz Ugarske, Austrije i Slovenije skupa svečevati Sv. Barbaru i položiti vijence kod spomenika palih junakov u I. i II. svitskom boju.

Tiho

Foto: web-stranica BEOSZ

Tjedan hrvatske kulture u HOŠIG-u – u reflektorskome sjaju: Zagreb

Budimpeštanska Hrvatska škola i ove godine između 23. i 27. studenoga priređuje „Tjedan hrvatske kulture“. U ponedjeljak u 14 sati uza sudjelovanje školskoga pjevačkoga zbora i tamburaškoga sastava svečano je otvorenje „Tjedna hrvatske kulture“; u 14.30 otvaranje izložbe i predavanje knjižničarke iz Zagreba Milke Tice naslova „Naši drevni pisani spomenici: hrvatska glagoljica“; potom povijesni kviz na temu „Vojna operacija Oluja“; povodom 20. vojno-redarstvene operacije. Sutradan, 24. studenoga od 14 sati šetnja po Zagrebu, predavanje o kulturnim znamenitostima hrvatske prijestolnice, o zajedničkim hrvatsko-mađarskim povijesnim spomenicima; od 14.30 „Košara darova“, predstavljaju se učenici gosti iz Bizonje; od 15 sati „HOŠIG traži zvijezdu“, natjecanje pjevača. U srijedu od 14 sati usporedni životopisi – usporedba životnih puteva Dragutina Tadijanovića i Attila Józsefa povodom 110. obljetnice njihova rođenja te Stare pjesme – u prijevodu učenika današnjice, gost je sveučilišni profesor Stjepan Lukač; u 15 sati „Košara darova“, predstavljaju se učenici gosti iz Kemlje; potom sviraju tukuljski tamburaši, te plesačnica. Dana 26. studenoga od 11 sati „Vesela hrvatska bajkovnica“, školsko natjecanje u kazivanju pripovjedaka, gost je hrvatski etnograf, pisac Đuro Franković; od 15 sati gost je Tjedna glavni trener Nogometne akademije „Ferenc Puskás“ Robert Jarni; od 16 sati Literarna i plesna scena premijerno izvodi predstavu naslova „Žene hrvatsko-mađarske povijesti“. Završnoga dana Tjedna, u petak od 10 sati se predstavljaju učenice zagrebačkoga Ženskoga učeničkoga doma «Marija Jambrišak»; od 11 sati „Izazovi sadašnjice: mladež i obitelj“ svoje knjige predstavlja novinarka Hrvatskoga radija Višnja Biti, potom je folklorni program učenica zagrebačkoga Ženskoga učeničkoga doma «Marija Jambrišak» te svečano zatvaranje Tjedna hrvatske kulture.

Trenutak za pjesmu

Po volji Božjoj

Po volji Božjoj sad živimo
Od svoje braće odsječeno
Ipak u sebi dok dišemo
Hrvatsku dušu svi nosimo

Šokci, Raci, Bunjevci
Gradišćanci, Pomurci
I Bošnjaci, Podravci
Zajedno smo jači svi

Glasno, jasno recite
Neka čuje cijeli svijet
Da se nikad neće predati
Hrvatska kći i sin u tuđini

Hrvatski jezik sačuvati
I rodu vjerni svi ostati
To nam je dužnost zbog prošlosti
U tom je zalag budućnosti

Andrija Handler

PETRIJEVCI – Na poziv prijateljske općine u Hrvatskoj, Santovci su sudjelovali na Gužvarijadi koja je 7. studenog održana u organizaciji HKUD-a „Nikola Šubić Zrinski“. Spravljala se tradicijska gužvara s nadjevom po izboru, koja je ispečena u mjesnoj pekari. Od dvadesetak gužvara prvo mjesto pripalo je jedinom muškom natjecatelju Iliji Stipanovu, zastupniku santovačke Hrvatske samouprave. Istodobno je priređena i revijalna Čvarkijada te zabava uz tamburaše i gastroponudu uz kušanje voćnih likera, rakije i drugog ekogospodarstva. Pokrovitelj je priredbe bila Općina Petrijevci.

U društvu s domaćinima i organizatorima

Forum koreografa narodnoga plesa

Nacionalni prosvjetni zavod, točnije Ured Baranjske županije Nacionalnoga prosvjetnog zavoda, 18. listopada organizirao je Forum koreografa narodnoga plesa. Forum je održan u Knjižnici «Győző Csorba» u suorganizaciji s Folklornim savezom Déli Kapu. Forum su odlikovala tematska predavanja, radionice i konzultacije s istaknutim stručnjacima ove teme. Među predavačima bio je i umjetnički voditelj KUD-a Tanac József Szávai koji je održao predavanje naslova Sakupljanje narodnih običaja baranjskih Hrvata.

U Hrvatskoj školi Miroslava Krleže preko međunarodnog Erasmus programa borave dvije diplomirane učiteljice sa Sveučilišta u Zadru. One će ostati u školi pola godine, a mjesečno se izmjenjuju u nižim razredima i u nultome. Na poticaj učiteljice Zrinke Dujmović, koja ovih dana radi s učiteljicom Vesnom Velin, proslavljeni su Dani plodova zemlje.

POZIV

KLD „Rešetari“ objavljuje natječaj za XIX. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljništvu i članova Književne sekcije «2 9 2» KLD «Rešetari» iz Rešetara. Svaki pjesnik sudjeluje s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na računalo te dostaviti na e-mail adresu ili pisaćim strojem na papiru A4 formata (jedna pjesma – jedna stranica) na adresu Društva. Broj objavljenih pjesama u zbirci ovisi isključivo o kakvoći dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kakvoćom ne zadovolje postavljeni kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis do šest rečenica (datum i mjesto rođenja, stručna sprema, posao koji sada radi, gdje i kada su mu objavljeni radovi te adresa stanovanja). Svoje radove slati na adresu: KLD „REŠETARI“ Vladimira Nazora 30, REŠETARI 35400, NOVA GRADIŠKA, HRVATSKA ROK: 1. siječnja 2016.

Predstavljanje knjige i XIX. rešetarački susret pjesnika: 17. rujna 2016. (subota). Pokrovitelji su Zbornika pjesama Hrvatska matiča iseljenika Zagreb i Brodsko-posavska županija Slavonski Brod, a supokrovitelj Poglavarstvo Općine Rešetari. Izdavač: KLD „Rešetari“ Rešetari. Urednik Zbornika pjesama: Ivan De Villa. Izbor će radova obaviti: mr. sc. Ivan Slišurić, prof. književnik, Nova Gradiška, dr. sc. Stipan Blažetin, prof., književnik, Pečuh, mr. sc. Đuro Vidmarović, književnik, Zagreb.

Ujedno se koristim prigodom da vas zamolim da ovo pismo prosljedite i Hrvatskim kulturno-umjetničkim društvima u dijaspori, prijateljima Hrvatske i hrvatskoga jezika s kojima imate uspješnu suradnju, a koji stvaraju na hrvatskom jeziku (standardnom hrvatskom jeziku ili njihovu dijalektu). U očekivanju vaših radova te dobre i uspješne suradnje u ostvarenju kulturno-umjetničkih programa, srdačno vas pozdravljamo. Rešetari, 19. rujna 2015. „Rešetarački susret pjesnika“, faks: 00 385 35 333 111, telefon: + 385 (0) 98 16 75 765 Ivan De Villa e-mail: devillaivan@gmail.com.

Bogatstvo...

Bunjevke u Šaru 1914. g. (iz arhiva Živka Mandića)

Slavuj u grlu, ponizna u duši

Oršolja Kuzma, voditeljica dječjega vrtića „Aprófalva“

Za roditelje Žužu i Stjepana Kuzmu nije bilo upitno da će svoju djecu Tomislava (32), Blaža (30) i Oršolju (29) odgajati i obrazovati u hrvatskome duhu. Od vrtića do gimnazije svi su pohađali budimpeštanski HOŠIG.

Oršolja Kuzma uvijek je bila marljiva i ustrajna, redovito je nastupala na školskom Tjednu hrvatske kulture, Tjednu u trapericama i inim priredbama po Budimpešti. U mnogima još živi prizor kako u pomurskoj narodnoj nošnji pjeva „Raca plava po Dravi, po Dravi: korpu nosi na glavi“ po sredini pozornice. Već su u vrtiću otkrili njezinu darovitost, rado je pjevala i recitirala pjesmice, isprva kako bi usrećila roditelje i publiku, a poslije i samu sebe. Dio svoje osobnosti pronašla je u pjesmi, u djetinjstvu bojažljivo u vrtiću, potom sve sigurnije zahvaljujući svojoj razrednici Zlati Gergič i nekadašnjem profesoru glazbenog odgoja Stipanu Pančiću. Kako je postala sve sigurnija u nastupu, tako su se otvarale nove mogućnosti gostovanja na festivalima i u matičnoj nam domovini Hrvatskoj. Matuirala je 2004. godine u budimpeštanskom HOŠIG-u.

Visokoškolsku naobrazbu započela je u bajsnoj Visokoj učiteljskoj školi Józsefa Eötvösa. Osim studija našlo se vremena za nastavljanje nastupa, i to već na smotri Međimurske popevke. Postala je sve zahtjevnija i prema sebi, i glede nastupa – da bude otpjevano izvorno kako su to nekada pjevale pomurske i međimurske žene, uzimanje zraka, stav tijela, narodna nošnja. U pripremama na nastupe izašao joj je ususret Stjepan Dombai, profesor glazbenog odgoja budimpeštanske Hrvatske škole. Pomurske pjesme predala joj je Ana Režek iz Džikeniša (Gyékényes). Sakupljajući narodno blago, ona je zapravo upoznala i svoju kulturu, običaje i obiteljsku proš-

U obiteljskome krugu

Među djecom

lost. Za vrijeme svojih studija također je savjesno i marljivo učila te se postupno uključila u rad Hrvatske samouprave XV. okruga, u kojoj je u početku bio zastupnik otac Stjepan Kuzma, predsjednica tetka Katica Kuzma, potom je otac postao predsjednikom, a mati Žuža zastupnicom. Pomagala je u očvršćivanju veza s matičnom domovinom, posebice s Donjim Kraljcem, prevodila u Međunarodnom kampu primijenjenih umjetnosti hrvatskoj djeci, pomagala pri ostvarivanju priredaba. Diplomom je stekla godine 2007., a naslov je njezina rada: „Glazbeni odgoj i očuvanje običaja u vrtiću“. Temu je odabrala jer je zamijetila kako mladi ili mlađi naraštaji ne poznaju običaje svojih predaka, a znanje materinskoga jezika i njegovanje tih običaja jesu temeljni čimbenici zaustavljanju te tendencije. A pjesma i ples također su oblici njegovanja, koji ujedno mogu biti i poticaj za produbljanje spoznaja. Poslije diplome uposlila se u mađarskome vrtiću „Mókavár“, u XIV. Okrugu, u kojem je radila osam godina. Bila je iznenađena činjenicom da u mađarskim vrtićima djeca slabo znaju narodne

pjesme, oni starije dobi ne poznaju običaje, a njezine kolegice su bile iznenađene koliko ona dobro poznaje hrvatsku kulturu i tradicije, a također i mađarsku. Uvijek je znala, ali u tim godinama je dobila i neku vrst potvrde koliko su širokoga pogleda na svijet hrvatske odgojno-obrazovne ustanove, koliko više spoznaja je stekla u svojoj matičnoj školi HOŠIG-u, gdje ih je zapravo poput igre prisvajala i njegovala. U svoj je rad postupno uvodila učenje narodnih pjesama, njegovanje običaja.

Tadašnja joj je voditeljica vrtića skrenula pozornost na raspisani natječaj za voditeljicu, također mađarskoga, vrtića „Aprófalva“. Bila je u nedoumici, nesigurna je li da se prijavi na natječaj. Zašto? Jer je imala tek 27 godina, i ako bi sjela među maturante, ne biste posmislili da je starija od njih. Nježna, krhka, uvijek nasmijana, ljupka djevojka, ali po zamislama i zahtjevima odrasla žena. Zapravo, borila se s predrasudama društva, ta kadšto možda smo i sami svjesni svojih vještina ili prednosti, ali... tu je ono ali i pitanja je li ja to znam, jesam li ja sposoban? Prijavila se na natječaj i postala voditeljicom toga dječjega vrtića. Oršolja Kuzma dobro zna kako nije lak posao koji radi, ali je savjesna te donekle i maksimalist, jer svakoga dana daje sve od sebe da usreći djecu i svoje kolegice. Traži i posluša savjete iskusnijih ili starijih odgojiteljica, jer želi sve više znati o tome pozivu te obogatiti i samu sebe. Kolegice su ju prihvatile, a i roditelji. Ona je za uzor koliko treba znati biti poniznim prema poslu i pozivu. Jer, nažalost, i to ljudsko svojstvo iščezava. Velik joj je san, poslije stečenoga iskustva, raditi u budimpeštanskome Hrvatskom vrtiću. Samo nam je za poželjeti da joj se i ova i mnoštvo drugih želja ispune.

Kristina Goher

Foto: iz obiteljskog fotoalbuma

Petrovo Selo – Donja Zelina

Svečani program u znaku 30. jubileja školske suradnje

Prva školska delegacija iz Osnovne škole Ksavera Šandora Đalskoga iz Donje Zeline je dospila u Petrovo Selo još 18. oktobra, u nedjelju, uprav na jesensko otpodne s folklornim spektaklom, a potom je već od dvadeset dice premješćeno pri petrovski familija. Hrvatski školari su tajedan dan dugo sudjelovali u školskoj nastavi, napravili su izlete i uživali u čari medjusobnoga prijateljstva i upoznavanja s Gradišćanskimi Hrvatima na ovom mjestu. U četvrtak, 22. oktobra, pak je doputovalo u naše selo još jedno, brojnije izaslanstvo iz hrvatske škole da skupa s Petrovišćani proslavu 30. obljetnicu školskoga prijateljstva u okviru bogatoga programa.

Napunila se je velika dvorana Kulturnoga doma s dicom, roditelji i učitelji dvih škol ki su došli proslaviti tri desetljeća jednoga lipoga prijateljstva. Kako je rekla ravnateljica petroviske Dvojezične škole i moderatorica programa Edita Horvat-Pauković, lani upeljani novi model da su dica iz Donje Zeline tajedan dan u Petrovom Selu, a na protulice Petrovišćani će boraviti na slični način u Donjoj Zelini, jur sad je pokazao, koliko je to korisnije od prethodnih druženj ka su se odvijala samo vikendom, jer čuda već se hasnuje hrvatski jezik kad su prijatelji dan i noć skupa. Ljetos su dica otputovala s domaćini u Pečuh na Croatiau, bili su na Nakovićeovom naticanju, a zadnji dan su proveli u kupovanju u Austriji i u posjetu Gornjem Četaru. Zvana toga, gosti su sudjelovali u nastavi, i domaćini su za goste organizirali i posebne programe u slobodnom vrimenu. Neki su se u Gradišću ćutili tako dobro da bi svoj boravak bili najradje produžili. U okviru svečevanja 30. godišnjice školskoga partnerstva petrovski školari s bogatim programom su pokazali i dokazali, koliko im je stalo do hrvatske riči i njegovanja običajev. Prik jačkov, tancov, tamburaške glazbe i pravoda hrvatskoga igrokaza, uru dugo se je zabavljala publika, a mogli smo aplaudirati i gostom iz Donje Zeline ki su se rado priključili sa svojim produkcijama ovomu spektaklu. Na kraju svetačnosti došlo je do razmjene darov, spomenice su dostali svi oni ki su na bilo koji način prik trideset ljet potpoma-

Školski tamburaši prilikom nastupa

gali ovu suradnju. U misli je izrečena zahvala i pokojnomu Janošu Temmelu ki je približio prijatelje prik granic, a u tom djelu su aktivno i s veseljem diozimali i negdašnjja školska ravnateljica Jutka Handler, ka je kazala: «Hvala Bogu da ova veza ovako lipo dura i svi su veseli da imamo prijatelje u Hrvatskoj.» Uprav ovako se študira i tadašnji liktar sela Laslo Škrapić ki je istaknuo da nikako nije mislio da i njegovi nukići će još moći viditi Donju Zelinu, a što je najvećši dobitak ovoga partnerstva «to je prijateljstvo i težnja da se jezik obdržati mora». Branka Dananić, ravnateljica Osnovne škole Ksavera Šandora Đalskoga, svim onim se je zahvalila ki su se kroz tri

Ravnateljice prijateljskih škol:
Branka Dananić i Edita Horvat-Pauković

desetljeća zalagali za ovu školsku suradnju tvrdeći da svako spravišće s Petrovišćani je diboko urezano u srce, i da će nje škola s kolegari i dalje nastaviti djelovanje i potpomaganje petrovskoj školi u njegovanju hrvatskoga jezika i kulture. Prijateljski večer od posebnoga jubileja je završen skupnom večerom i dičjom zabavom, a u marcijušu Donja Zelina čeka Gradišćance po mogućnosti s malom nastavom, izletom, dobrom zabavom i čuda mogućnosti za druženje i korišćenje hrvatskoga jezika.

- Tiho -

Kuglanje i folklorni susret u Barči

Na poticaj barčanske Hrvatske samouprave, uz potporu Hrvatske samouprave Šomođske županije, Fonda potpore Ministarstva ljudskih resursa, Saveza Hrvata u Mađarskoj, Zajednice podravskih Hrvata, 24. listopada priređeno je natjecanje u kuglanju i folklorni susret.

Kuglanje, kao i do sada, počelo je u poslijepodnevним satima u Gostionici „Gurító“, a kulturni program u 18 sati u svečanoj dvorani barčanske gimnazije. Ovoga su puta u kulturnom programu sudjelovali salantski KUD „Marica“, KUD „Martin Matetić“ iz Jadrenova i KUD „Sloga“ iz Hreljina koji su predstavili svoj zajednički program i očarali publiku dalmatinskim pjesmama. Ovo je druženje sada već tradicionalno, a i ove je godine bilo vrlo uspješno. Oni koji su bili zainteresirani u kuglanju, proveli su ugodno, zabavno poslijepodne. Nastupilo je 25 družina. Postignuti su ovi rezultati: 1. mjesto kod ženskih družina osvojio je Pelikan sa 116 bodova, a kod muških igrača najbolja je bila Family sa 227 bodova. Najboljom kuglačicom proglašena je Kristina Kraner, a najbolji kuglač bio je Béla Fuisz iz pobjedničke družine Family. Za postignute rezultate uručene su medalje i kupovi, a najboljim igračima i boca vina. Nakon objavljivanja rezultata zainteresirani su krenuli prema Gimnaziji «Ferenc Széchenyi» gdje je u večernjim satima počeo kulturni program.

Društvo se okupilo u Gostionici „Gurító“

U okviru folklor-ne večeri nastupili su: mješoviti pjevački zborovi KUD-ova «Martin Matetić» iz Jadrenova i «Sloga» iz Hreljina (Hrvatska), te salantski KUD „Marica“ i barčanski KUD „Podravina“ koji kao početni akord otpjevali su pjesme uz pratnju Orkestra „Vizin“. „Sloga“ i „Martin Matetić“ zajedno su sudjelovali u pro-

Salanćani

Salantski KUD „Marica“

gramu, nastupili s pjesmama iz dalmatinskih krajeva, a salantski su plesači izveli baranjske plesove. Predsjednica KUD-a „Podravina“ Anica Popović Biczak na početku večeri pozdravila je nazočne, zahvalila onima koji su pomagali pri organizaciji susreta, te je svakomu poželjela dobru zabavu. Hrvatskoj su večer pribivali i: Dinka Franulić, prva konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu,

Jelica Matyok Csende i Jozo Solga s nagrađenim kuglačicama

voditelj Ureda HDS-a ujedno i predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije Jozo Solga, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac i predsjednici hrvatskih samouprava susjednih naselja. Predsjednica KUD-a „Podravina“ istaknula je koliko joj je važna ta priredba jer se ovdje okupljaju dugogodišnji prijatelji, uz dobru zabavu sklapaju se nova prijateljstva, a nezaboravno druženje traje cijelu večer.

Nakon programa druženje se nastavljalo uz izvrsnu večeru, domaćini su pripremali bogati švedski stol svim gostima i sudionicima dana, a druženje se nastavilo uz glazbu Orkestra Vizin.

Luca Gažić

Mala stranica

Međunarodni dan djeteta

Tijekom godine nekoliko je dana posvećeno djeci, a jedan od njih je Međunarodni dan djeteta, koji se obilježava 20. studenoga. U Mađarskoj možda nije toliko poznat, no diljem svijeta taj se dan obilježava zato da se podsjeti javnost o potrebi zaštite prava djece i maloljetnika od zlorabe, nasilja i raznih oblika diskriminacije. Dana 20. studenoga 1989. na Glavnoj skupštini Ujedinjenih nacija usvojena je Konvencija o pravima djeteta. U Konvenciji se, ponajprije, govori o obvezama odraslih u odnosu prema djetetu te o obvezama brojnih društvenih činitelja u svezi sa zaštitom djeteta. Osnovna su dječja prava ova:

- Prava preživljavanja – hrana, smještaj, stanovanje, zdravlje, životni standard;
- Razvojna prava – razvoj, odgoj i obrazovanje, obitelj, kultura, samosvojnost;
- Prava sudjelovanja – donošenje odluka, druženje, izražavanje, pristup informacijama;
- Prava zaštite od – zlostavljanja, zanemarivanja, izrabljivanja, mučenja, otmice, prostitucije.

Natječaj „I moji su roditelji pohađali našu školu“

„Dobro doba da se rastajemo...“ Povratnik moje mame

1990. godine

Moja mama Marta Melner je četiri godine pohađala sveučilišnu školu. Povratnik...
 joj je bio Stjepan Tumbak. Majka moja je bila jedna vrijedna učnica. Prigovori su
 uočeni i su poručeni: „Nista nije slučajno“. Ona je postala nastavica sveučilišne
 škole. Uči deset godina... roditelji su... našoj školi.

Harina Lubić

učnica 7-og razreda

„Moj tata na opnaštanju s prijateljima
 i sa razrednikom Stjepanom Librom.“

Tata mi je pričao kako je bilo u ono doba
 u školi. U razredu je bilo 23 učenika. Većinom
 su bili mađjari, jako dobri stari, u prvom
 redu djevojke. Mnogi su od njih nastavili
 školovanje u gimnazijama a kasnije i diplomirali.
 Moj tata je pohađao glazbenu školu i postao
 svirač i upravitelj hrvatske glazbe. Dani
 djetinjstva su bili bezbrižni, veseli.

Marijan Korić, učenik
 7-og razreda

Martinje u pomurskim klijetima

Među vinogradarima Dan svetog Martina velik je praznik, toga se dana završava razdoblje od prvog obrezivanja do kušanja prve kapljice. Kažu da se na Svetog Martina, tj. 11. studenoga, mošt pretvara u vino. Martinje obilježavaju mnogi vinogradari u Pomurju, a u zadnjim godinama hrvatska tradicija krštenja mladog vina prešla je i granicu do klijeti pomurskih Hrvata. Običaj krštenja mošta prvo su udomačili sumartonski vinogradari na Kamanovim goricama, a već nekoliko godina se krsti vino i na Julijanskoj gori blizu Letinje.

Družina na Julijanskoj gori

Kod vinograda Ivana Gudlina na Julijanskoj gori okupila se družina iz Međimurja i Pomurja, da proslavi izvrstan ovogodišnji urod. Krštenje mošta kod Međimurca Gudlina ne može izostati i, kako nam reče, to mora uvijek biti na Dan svetog Martina.

– *Mnogim ovdašnjim vinogradarima se sviđa taj običaj, okupimo se s jedne i druge strane granice, kušamo vina, razgovaramo, pozvao sam i mužikaše, da nam bude još ljepše. Ove je godine bio vrhunski urod, vrlo*

Polgar, a za šaljivi obred krštenja mošta potrudio se Goričanac Josip Harmicar.

Obilježavanje Martinja nije izostalo ni u Kamanovim goricama, za organizaciju se potrudila sumartonska Udruga pajdaša vina. Po običaju, sumartonski su vinari išli od klijeti do klijeti, kod svake kušali mlado vino i ocjenjivali ga. Na kraju se okupili kod klijeti Zoltana Štrica, gdje su se uz večeru i dobru glazbu Sumartonskih bandista družili, razgovarali. Obred krštenja mošta i pomurska martinjska

privedba priređeni su u nedjelju 15. studenoga u sumartonskome Seoskom domu u organizaciji Kul-

tin". Na kulturni program i na krštenje mošta okupili su se Hrvati iz okolnih mjesta, iz Hrvatske i Slovenije. Voditelj programa Joža Đuric pozdravio je uzvanike i čestitao svim Martinima sretan imendan. Pjevački zbor KUD-a Sumarton pripremio se s kratkom scenom o slavljenju vina na Martinje, koja se odigrava u krčmi, pod naslovom „Gluh ili nije“. Priča se temelji na anegdoti, a u igru su upletene razne šale na kajkavskome narječju i popijevke o vinu. Scenska je igra kod mnogih gledatelja izazvala smijeh. U programu su nastupili i polaznici mjesnoga dječjeg vrtića s igricama na mađarskome i hrvatskome jeziku koje se vežu za Martinje. Najmlađi sumartonski tamburaši, premda su još pomalo nesigurno hvatali žice, s programom su obradovali svoje roditelje i gledatelje.

Tamburaši serdahelske osnovne škole, među kojima su i sumartonska djeca, odsvirali su splet hrvatskih popijevaka, a Veronika Kapuvari s prekrasnim je glasom obradovala gledatelje s pjesmom Dina Merlina „Bijela ptica“. Krštenje mošta bila je zadnja točka programa u izvedbi članova Pjevačkoga zbora KUD-a Sumarton. Ladislav Gujaš u ulozi biskupa i Toni Hederić u ulozi kuma izveli su kraći obred krštenja mošta prema križevačkim zapisima: „Mošte! Ja te krstim na vino u ime onoga koj te je proizveo i u ime preodičeno sv. Martina i duha od kojega mošt kuha. Evo ti soli da od Tebe glava nikoga ne boli. Mir budi uvijek s tobom. Da budeš navjek pun duha i jakosti.“

beta

Krštenje mošta u Sumartonu

sam zadovoljan, u tri vinograda sam pobrao tri tone grožđa, pa imam otprilike 2500 litara vina. To moramo proslaviti – reče g. Gudlin dok nudi vinom svoje prijatelje. Mlado vino pokrstio je keresturski župnik Robert

turno-umjetničkog društva Sumarton i Hrvatskoga kulturno-prosvjetnog zavođa „Stipan Blaže-

Nastup polaznika sumartonskoga dječjeg vrtića

Društvo Gradišćanskih Hrvatov
u Ugarskoj
Vas srdačno poziva
na svečevanje

25. jubileja

osnivanja društva
20. novembra 2015.
ljeta u 18.00 uri
u Jurišićevu tvrđavu
u Kisegu

PROGRAM

Svetačni pozdravi
Kulturno putovanje kroz Gradišće
s muzikom, tanci i igrokazom

Otvaranje izložbe
„25 ljet DGHU“

Prijem

Dragi Hrvati i Hrvatice, poštovani čitatelji! Iz tiska je izašao Hrvatski kalendar 2016, zanimljivo štivo na dvjesto-dvadeset stranica, s nizom fotografija o događanjima među Hrvatima u Mađarskoj u 2015. godini. Hrvatski je kalendar godišnjak Hrvata u Mađarskoj, najčitanija knjiga već desetljećima. Po povoljnoj cijeni od 1000 Ft, neka i ovogodišnji kalendar bude ukras vašega doma. Naručite ga u Izdavačkoj kući Croatica. Adresa: Croatica Nonprofit Kft. 1065 Budapest, Nagymező u. 68.

Telefon/faks: +36 1 269 2811, e-mail: croatica@croatica.hu.

BIZONJA – U mjesnom domu kulture priredjuje se 21. novembra, u subotu, otpodne Hrvatov i bal Svete Katarine. U programu koji se začme u 16.30 uri, nastupaju dica iz čuvarnice, školari mjesne Dvojezične škole, Starogradski tamburaši i Bizonjski tamburaši. U 21 uri počinje bal, sviraju Čunovski bečari. Ulaznica: 1000 Ft ili 5 eurov.

SAMBOTEL – Kuglački klub Croatica u dotičnom gradu, pod predsjedništvom Józsefa Horvátha, i ljetos poziva ljubitelje ovoga športa na regionalni kuglački kup 21. novembra, u subotu od jutra, u kuglanu VAOSZ. Kako se očekuje, naticat će se, uz ženske i muške ekipe, i diča grupa. Podupirači priredbe su Samouprava grada Sambotela, Hrvatska samouprava Željezne županije, Hrvatska samouprava grada Sambotela i Društvo samboteljskih Hrvatov.

KEMLJA – KUD Konoplje srdačno poziva svakoga na naticanje »Najlipše Barbare« i na bal s culom, u kemljanski dom kulture 28. novembra, u subotu, početo od 18 uri, a Barbare će se predstaviti od 19 uri. Po starom zakonu svaki jede i pije ča si sobom donese! Drage goste zabavljat će Tamburica trzalica iz Staroga Grada i Tamburaški sastav Bizonja. Prosimo sve mlade divojke i žene neka se maskiraju za Sv. Barbare, a jedan stručni žiri će ocijeniti ka Barbara je najoriginalnija i najlipša. Prve tri Barbare pinezno će biti nagradjene. Kako je rekao glavni organizator priredbe Franjo Nemet, predsjednik KUD-a, cilj je da ov stari običaj zajde u državne vridnosti, jer na ov način ta zakon nigdir ne postoji, jedino u Kemlji. Zvanaredno okupljanje Barbarov poziva svakoga da čuvamo i da dalje oživimo naše hrvatske zakone!

KATOLJ – Hrvatska samouprava sela Katolja organizira svoju tradicionalnu godišnju priredbu prigodom Svete Kate, zaštitnice sela Katolja. Program će biti u subotu, 21. studenoga 2015., s početkom u 14.30 sati. U 15 sati u mjesnoj je crkvi svečana sveta misa na hrvatskom jeziku koju će predvodi velečas ni Ladislav Ronta, a misu će pjevati Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Zatim u mjesnom domu kulture, s početkom u 17 sati, slijedi folklorni program u kojem nastupaju pečuški KUD Tanac, Tanacova Dječja plesna skupina Pačići Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe te Mješoviti pjevački zbor Hrvata grada Harkanja. Nakon druženja slijedi bal uza svirku Orkestra Juice.

PEČUH – U kertvaroškoj Župi svete Elizabete održavaju se redovite mjesečne svete mise na hrvatskom jeziku. Sljedeća je misa prve nedjelje došašća, 29. studenoga, s uobičajenim početkom u 16 sati. Misno će slavlje predvoditi velečasni Gabrijel Barić. Misu će pjevati Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe.

PEČUH – Hrvatska samouprava grada Pečuha godišnju zakonom propisanu javnu tribinu održava 30. studenoga, s početkom u 17 sati u sjedištu Samouprave. Pečuška Hrvatska samouprava ima svoje sjedište u Hrvatskome klubu Augusta Šenoe (Pečuh, Essze Tamás u. 3).

KISEG – Hrvatska samouprava Kisega ima čast pozvati Vas na Hrvatski dan koji će se održati u okviru svečevanja 25. jubileja Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, 20. novembra u 18 uri u Jurišićevoj tvrđavi.

BUDIMPEŠTA, PEČUH – Zavod za istraživanje i razvoj prosvjete i dogodine će organizirati Državno natjecanje srednjoškola iz hrvatskoga jezika i književnosti. Srednjoškolci su se mogli prijaviti do sredine rujna. Iz budimpeštanskog HOŠIG-a prijavilo se dvoje, iz pečušskog Odgojno-obrazovnog centra Miroslava Krleže troje gimnazijalca. Prvi pismeni dio nadmetanja priređuje se u siječnju 2016., u narečenim ustanovama.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava grada Budimpešte i hrvatske samouprave XI. i XII. okruga organiziraju SUSRET KNJIŽEVNIKA I LIKOVNIH UMJETNIKA „SLIKU“ 21. studenoga 2015. godine, u 11 sati u prostorijama Croatica (Budimpešta VI. okrug, Nagymező u. 68) i HOŠIG-a (Budimpešta XIV. okrug, Kántorné sétány. 1).

PROGRAM DANA, U CROATICI: u 11 sati otvorenje izložbe Grafike Lajoša Brigovića. Izložbu otvara dr. Šandor Horvat, a izložbu Keramike Erzsébet Kalocsa Eleky otvara Angela Šokac Marković. Otvaranju sudjeluju: Tamburaši „Šetnja“. U HOŠIG-u: u 14 sati okrugli stol za predsjednike hrvatskih županijskih samouprava (u školskome klubu), u 16 sati je susret književnika (u školskoj knjižnici), a u 18.30 kulturni program garskoga KUD-a (u školskoj blagovaonici).

KERESTUR – Ženski pjevački zbor Ružmarin 8. studenoga proslavio je 15. obljetnicu svoga postojanja. Zbor je vrlo aktivan, osim što njeguje hrvatske popijevke, njeguje i kajkavsku riječ preko svojih scenskih igara. Ove su godine bili dobitnici zlatne kvalifikacije na Susretu zborova umirovljenika Karpatskog bazena. Voditeljica je zbora Eržika Šelek.

Katoljci u Đudu

Hrvatska manjinska samouprava sela Katolja pod vodstvom Ružice Ivanković mjeseca listopada organizirala je hodočašće u Đudu. Na najveće iznenađenje veliki autobus napuni se Katoljcima željnih posjeta Gospi Đudskoj. U 9 sati krenuo je autobus s 35 putnika, ne samo Hrvata nego i Nijemaca i Mađara. U 10 sati već je počela sveta misa koju je govorio mišljenski svećenik Károly Gaál. Crkva je bila puna ljudi, ne samo iz okolnih sela nego i iz Hrvatske. Nakon mise pogledali smo nova obnovljena mjesta oko crkve, no nismo mogli vidjeti sva jer nas je cijeli dan pratila kiša. Poslije smo posjetili Viljan, gdje nas je čekao Zolika Kovač, rođeni Katoljac, koji sada u tome gradu ima podrum „Agancsos Pincészet“, kojemu su zidovi urešeni spomen-pločama i mnogim odlikovanjima.

Guganka

U viljanskoj klijeti Katoljca Zoltana Kovača

SAVEZ HRVATA U MAĐARSKOJ

ima čast pozvati Vas
na svečano obilježavanje

25. godišnjice njegova osnutka,

koje će se održati

28. studenoga 2015., u Baji.

POKROVITELJI SVEČANOSTI:

Daria Krstičević, predstojnica
Državnoga ureda za Hrvate izvan
Republike Hrvatske

Miklós Soltész, državni tajnik za crkvene,
narodnosne, civilne i društvene odnose
Ministarstva ljudskih resursa

Program priredbe:

16 sati

Sвета misа u franjevačkoj crkvi
sv. Antuna Padovanskoga
(Baja, Bartók B. u. 1.)

17.30 sati

Spomen-sjednica, dodjela zahvalnica
Prigodni program
Koncert TS Ravnica, Osijek
(Palača kulture, Trg Sv. Trojstva 3.)

Molimo Vas ukoliko ste spriječeni, javite na broj
tel.: 06 70 374 9270
ili na e-mail angela.sokac@gmail.com

Zahvala

Salantska Kulturna udruga Marica zahvaljuje svima onima koji su joj ponudili jedan posto poreza na osobni dohodak. Dobiivena potpora u iznosu od 92 869 Ft potrošit će se u skladu s ciljevima navedenim u statutu Udruge.

Kulturna udruga Marica

OLAS – Hrvatska samouprava toga baranjskog sela već redovito prve nedjelje došašća okuplja tamošnje Hrvate oko stola, božićnog ugođaja, pjesme i plesa, božićnog drvca. Tako će biti i ove godine, kaže za Medijski centar Croatica predsjednica olaske Hrvatske samouprave Ana Rozinger. «Hrvatski advent» priređuje se 5. prosinca u olaskom domu kulture, gdje će nastupiti domaći izvođači i izvođači iz Hrvatske.